

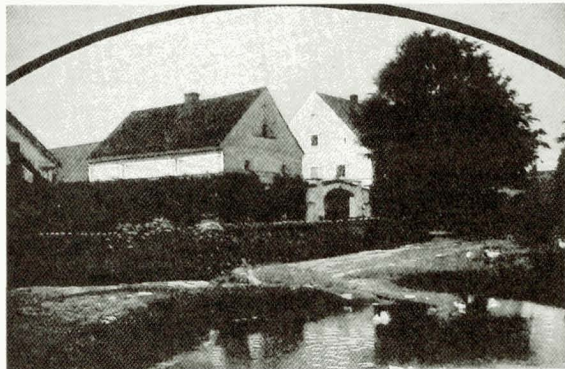
170 Jaar parthogenese

Ter herinnering aan de ontdekking van pastor Dr. Johann Dzierzon

Klaus Nowotnick

vertaling en bewerking door Onno Bakker

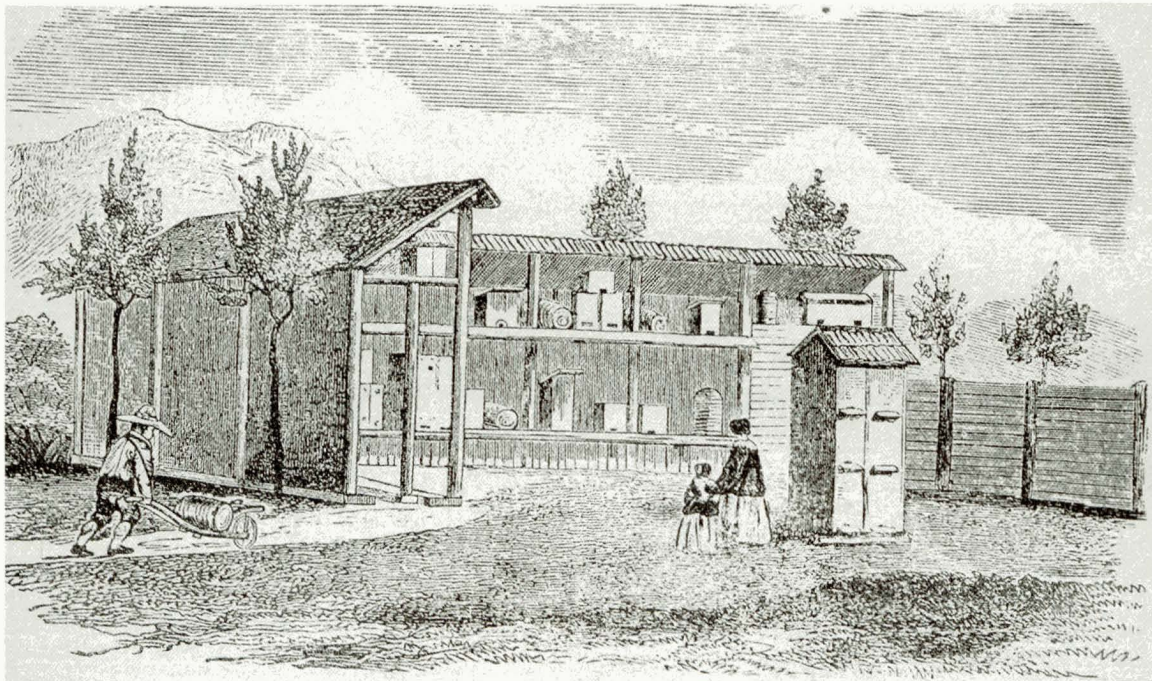
Johann Dzierzon werd op 16 januari 1811 geboren in het dorpje Lowkowitz in Silezië op de boerderij van zijn ouders Simon en Maria Dzierzon. Na de lagere school te hebben bezocht in zijn geboortedorp en daarna in Breslau (nu Wrocław, Polen) leerde hij verder aan het gymnasium in deze laatste stad. Van zijn vader kreeg hij de liefde voor de natuur en het boerenbedrijf mee waarbij vooral de bijenteelt zijn aandacht had. Op het gymnasium was hij de beste van de klas en de leraren adviseerden dan ook verder te gaan met een wiskundestudie. Zelf wilde Dzierzon echter theologie studeren omdat dit hem meer tijd zou geven om met de bijen bezig te zijn, zoals de pastors Schirach en Christ voor hem. Tijdens de vakanties spendeerde hij alleen of met zijn vader, die hij al sinds 1821 hielp, elke vrije minuut aan de bijen die werden gehouden in klotbeuten. Op 16 maart 1834 werd hij tot zijn vreugde benoemd tot kapelaan in Schalkowitz waarvandaan hij in 1835 een post aanvaardde in Karlsmarkt waar hij tot 1870 zou blijven. Hier startte hij zijn grote bijen-

Geboortehuis van Dzierzon in Lowkowitz

stand, eerst met de klotbeuten van zijn vader en later met kasten (400 stuks). De stand leverde hem al gauw een inkomen op dat een veelvoud was van zijn priestersalaris.

In 1835 deed hij de ontdekking die hem beroemd zou maken. In dit jaar streden twee zwermen, de één een voorzwerm en de ander een nazwerm, om een plaats-

Dzierzons bijenhuis in Karlsmarkt (1840)

je in één van zijn kasten. De jonge moeder doodde de oude maar niet nadat de oude moeder de vleugels van de jongere had beschadigd die daardoor niet meer kon vliegen. Hoewel de zwerm sterk was en snel de raten uitbouwde legde de moeder alleen maar darren-eitjes. Toen Dzierzon de koningin onderzocht bleek dat haar zaadblaas leeg was. Deze waarneming vormde 170 jaar geleden de basis voor Dzierzon's theorie van de parthogenese (= maagdelijke geboorte). Zijn theorie had zowel medestanders als zeer felle tegenstanders. Eén van de prominentste tegenstanders was baron August von Berlepsch die echter na enige tijd bijdraaide en de parthogenese zelfs steunde. Zeven jaar later werd de parthogenese bevestigd door onafhankelijk wetenschappelijk onderzoek. Hierna werd Karlsmarkt een soort bedevaartsoord voor imkers uit vele landen. In 1853 kreeg Dzierzon via omwegen de beschikking over ligustica koninginnen waar hij zo tevreden over was dat hij het centrum werd voor de verspreiding ervan over de wereld.

132

Dzierzon verspreidde zijn kennis niet alleen door te spreken met al diegenen die naar Karlsmarkt kwamen maar hij schreef ook veel in de verschillende bijtijdschriften. Alleen al in de 'Eichstätter Bienenzeitung' publiceerde hij ongeveer 300 artikelen. Daarnaast schreef hij in 1848 zijn boek 'Theorie und Praxis des neuen Bienenfreundes, oder: neue Art der Bienenzucht' terwijl in 1861 zijn boek 'Rationelle Bienenzucht' verscheen.

Gedurende zijn leven zijn Dzierzon veel onderscheidingen ten deel gevallen. Tijdens een bijteeltcongres in Darmstadt kreeg hij b.v. de Ludwigsorde opgespeld. Erg trots was hij op zijn benoeming in 1858 tot erelid van de keizerlijke landbouworganisatie door Aarts-hertog Johann van Oostenrijk. In 1872 ontving hij een eredoctoraat van de universiteit van München. Op 90-jarige leeftijd kreeg hij van de Duitse keizer de

Dzierzon op 84-jarige leeftijd

medaille van de Rode Adelaar en op 93-jarige leeftijd werd hij ontvangen door de Oostenrijkse keizer Franz Joseph.

In 1870 moest Dzierzon zijn ambt neerleggen vanwege zijn problemen met het resultaat van het Vaticaanse Concilie in dat jaar. In 1884 ging hij terug naar zijn geboortedorp waar hij 26 oktober 1906, op bijna 96-jarige leeftijd, stierf aan de gevolgen van een beroerte. In 1931 werd zijn woning in Lowkowitz voorzien van een gedenksteen.

Auteur: Klaus Nowottnick, Ortsstr. 32, D-98593 Kleinschalkalden, Germany. E-mail: info@klaus-nowottnick-web.de

Gedenksteen op het huis in Lowkowitz